

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prtljčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 300—	celoletno	K 480—
polletno	150—	polletno	240—
3 mesečno	75—	3 mesečno	120—
1	25—	1	40—

„Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.“
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1'20 K
Poština plačana v gotovini.

P. V. B.:

Koroško vprašanje.

V Parizu, 21. aprila.

Dve časopisni notici, ki jih ne smemo prezreti:

Včerajšnji »The Times« poroča dunajski dopisnik, da se te dni vrši na Tirolskem plebiscit za priključitev dežele k Nemčiji. Dopis pravi nadalje dobesedno sledeče: »Ravnokar je prišel v Inomost ameriški colonel Emerson, predsednik lige zatiranih narodov (League of Oppressed Peoples) in je imel govor, ki je bil navdušeno sprejet, kajti govoril je čisto po okusu manifestantov. »Moje mnenje o Tirolski je,« je rekel colonel Emerson, »da se zgodi to, kar je napravila Amerika, ko si je vtelesila Californijo in Texas.« Colonel Emerson je nato izjavil, da je Mr. Hoover mnenja, da je edina rešitev za Avstrijo in Tirolsko zveza z Nemčijo. Končal je svoj govor s tem, da je zatrdil svojim poslušalcem, da se Mr. Hearst *) največji časopisni mož (the greatest newspaper man) v Ameriki, zelo zaniমা za Tirolsko in podpira njeno zvezo z Nemčijo.«

Druga zanimiva notica stoji v včerajšnjem berlinskem »Vossische Zeitung« — treba jo je sicer sprejeti z vso rezervno — in pravi, da ve iz sigurnega vira, da bo izročila ententa Avstriji zaradi nameravane plebiscita ultimatum in da bodo italijanske čete zasedle Tirolsko in del Koroške.

Iz avstrijskega časopisja pa vemo, da se bo plebiscit vršil po celi Avstriji vključno vsem groznim ententam.

Samo dva izhoda ima Avstrija, da se reši pogina. Prvi je bil zopet na vstopavitvev avstro-ogrske monarhije (sicer v zelo malem obsegu) pod Karlom Habsburžanom. Ta se je pa ponesrečil, in sicer zato — kakor priznava trezna večina francoskega časopisja — ker se mu je na eni strani odločno zoperstavila mala ententa, na drugi strani pa

*) Predsednik in imetnik močnega časopisnega trupa, že pred vojno prijatelj Nemcev, že parkrat brezuspešno kandidiral za newyorškega župana.

jugoslovansko-italijanska zveza. Ta čin je začudenemu svetu pokazal, da ti dve zvezi ne obstojata samo na papirju, ampak da živita, da sta upravičeni živeti, ker sta odvrnili od Evrope novo vojno.

Sedaj je preostal Avstriji samo še en izhod, in to je priključitev k Nemčiji, kajti zadeva z milijardni mi posojili in dolgoletnimi krediti s strani entente je bajka, ki jo pač noben resen človek ne more verjeti.

Dejstvo je, da se bo Avstrija v najkrajšem času priključila Nemčiji, kajti na neugoden rezultat plebiscita ni računati.

Kakor poroča »Times«, so gotovi ameriški krogi za priključitev, kar je umljivo: praktični Amerikanci so spoznali, da res ni druge rešitve za Avstrijo.

Vis major torej prisili Avstrijo, da krši podpisano mirovno pogodbo, to se pravi: mirovna pogodba s tem ne eksistira več. A prenehala ni samo biti za Avstrijo, temveč tudi za vse ostale države, ki so jo podpisale, torej tudi za našo kraljevino in Italijo. V srednji Evropi je naenkrat nastala popolna nova situacija: velenemška republika (ki bo morda enkrat pozneje spet vsenemško, prusko cesarstvo) sega do naših in italijanskih mej. In ne more nam biti vseno, kake so meje te osemdesetmilijonske države. Italijanski diplomati se že zavedajo vseh konsekvenc: italijanska vojska bo vkorakala do meje, ki se ji menda zdi potrebna za varstvo lastne dežele.

Naloga naših diplomatov je, da drugič pokažejo svetu, da mala ententa živi in da je pripravljena za vse slučaje: zajedno z italijanskimi morajo tudi naše čete vkorakati v Avstrijo in zasedati primerno črto, ki bo dala naši državi dobro strateško mejo zoper eventualni napad germanskega »Drang nach Süden«. To je tudi v italijanskem interesu, saj gre za Trst, ki ga hočejo Nemci in vsak način dobiti v svoje roke.

Ni nam vse eno, ali teče naša severna meja deset kilometrov se-

verno ali južno od Celovca, kajti tam čitajo desetisoči naših bratov

pod nemškim jarmom, in teh ne smemo nikoli pozabiti.

Belokranjske železnice.

Vsem znana resnica je: naša domovina se je po prevratu namah preobrazila. Preje smo se povečini kakor piščanci okoli kokle tiščali svojih vaških, trških pa tudi mestnih zvonikov in naše obzorje ni segalo dalje kakor v sovražni nam Dunaj ali Budimpešto.

V vojski smo imeli dosti prilike občudovati ter poslušati različni čustvi zlasti nemški: Deutschland, Deutschland über alles. Bogami! strmeli smo večkrat! Opri na svoje junaške južne brate Srbe smo sedaj v stanu gojiti in vzgajati jugoslovanska čustva in si ustvariti s pomočjo svojih naravnih zakladov tako stanje in tako atmosfero, kar je zato potrebno. Izkopajmo svoje talente, bodimo delavci, poduka željni in vztrajni, dvignimo svoje naravne zaklade in ni ga besa, da bi nam ne uspelo. Na naših voditeljih je, da porabijo zadnjo evolucijo duhov in, da nam kažejo pota s pravim socialnim redom. Mi pa zavijamo svoje rokave in ne bodimo malodušni in malenkostni, še takrat ne, kadar je treba računati.

V naši mladi državi je seveda dela na vseh koncih in krajih toliko, da človek ne ve, kje bi začel. Želja pa je tudi toliko, da je nemogoče vsem enkrat pomagati, a jaz pravim obstanek želja je dokaz za energije! Živ je še v nas spomin na krvavo vojno, ki je kazala, da gre vse, kar mora biti in kjer so energije.

V Belokranjini hočejo že dolgo let nove železnice. Kočevci jih hočejo tudi itd. vse na enkrat vendar ne gre. Bo marsikdo rekel! Vse gre, ako se tam, kjer mogoče, pridruži tudi privatni kapital! Zaupajmo v našo moč in v tistega proroka, ki je rekel pred nedavnim časom, da bomo imeli v desetih letih tako industrijo, da bomo izvažali. Jasno je, da nam železnice manjka zlasti v Belokranjini. Znano je, da podprta Avstrija ni hotela dati iz vseh ozirov zlasti tudi iz strateških ozirov važno progno Crnomelj - Vinica - Ogulin. Predno pa se spustim v nadaljnjo debato si usojam opozoriti na statistične članke o Belokranjini, ki so izšli v »Jugoslovanskem Lloyd« 1920 v zaporednih številkah 43 44, 45, 46 in 47 itd., ki morejo zainteresirati vse podjetne ljudi, lesno, rudokopno, keramično, cementno, stavbeno in železno industrijo, vse trgovce in kapitaliste.

Že več kot dve leti se vodijo razprave o železniškem spoju iz Slovenije čez Hrvaško do morja. Da je to vprašanje slejkoprej aktualno, kažejo nam kilometrični članki raznih piscev več

ali manj kompetentnih činiteljev v tej stvari. Dolgi šest člankov v »Slovenec« od g. F. Suklje in drugih, bila bi nezahvalna polemika dokazati njim njihovo neizpravo mišljenje.

Nesrečna rapalska pogodba, velik in težak udarec je za Slovenijo, za njen spoj z morjem, ker nam je odrezana pot do morja iz Ljubljane - St. Peter-Reka. Ni drugega izhoda kot nove, kratke in cenejšje železniške proge graditi in obstoječe popolniti.

Ker pa do danes še točno ne vemo, kakšno iznenadenje nas od rapalske pogodbe še čaka, je zelo težko proročati, kje bo naša najboljša odvozna in dovozna luka. Sušak ali Split? Eno je pa gotovo, da si pot do morja moramo odpreti. Najbližja pot do morja vodi čez Belokranjino in to Crnomelj. To je važna in od sovražnikov dosti oddaljena točka, kamor in kot bi se razvijal naš promet od morja in proti morju.

Vsa Slovenija s Stajersko. Prekmurjem in sosedstvom teži proti Zidanemu mostu, odtod in čez Brežice do Novega mesta. Kratak potek nujno potrebnih železnice bo spravi to gravitacijo v podobenšno ravnotežje. S to progno bi se odtežila glavna proga Ljubljana - Zagreb, ki je sama po sebi preobtežena s prometom, dok je nova čvrsta proga Ljubljana - Karlovac, če popravimo od Rujnarjev, naprej sposobna za vsak promet. Crnomelj je novo središče med Ljubljano in Zagrebom od tod se razvija promet najkrajšim potom, bodisi za Sušak ali Split, z onim spojem Lj. - Belokranje, ki se steka v Ogulin, na glavno progno Zagreb - Bakar. Proga Crnomelj - Ogulin meri le 39 km po ravnicah brez težkih prekopov in silno dragih sestav, je hribovna železnica, a lahke vrste, torej je ta proga najkrajša, najcenejša in najpripravnejša izvedba in sicer tudi iz sledečih razlogov: Proga iz Slovenije do morja in sicer s Crnomljem kot izhodiščem preko Vinice in Bosiljevega proti Ogulinu, teče predvsem po obljubljenih krajih, po lepi ravnini, skoraj ravno ter brez težkih ovinkov in nevarnih terenskih težav. Treba je samo dvakratnih predorov in enega mostička.

Crnomelj kot metropola Belokranje proži s svojo bogato neodkrito, do sedaj zanemarjeno okolico, dokaj lepega materiala za izvoz, v prvi vrsti obilo lesa, vina, sadja, živine ter deželnih pridelkov, rude, premoga itd. V bližnji prihodnosti odpira se izgled na vzorno industrijo, kot premogovnik.

Belokranjina, ki začne obratovati tekom letošnje spomladi z ogromno količino (50 milijonov ton) prvovrstnega premoga, dalje železne rude, ki se je že sedaj razpošiljala, boksita itd., je za opekarnice kakor tudi za druge kemične izdelke neizmerno bogastvo a še neodkrita. Se le potomstvo ga bo v polni meri izkoriščalo; kamen apnenec za tovarne, cement so strokovnjaki že zdavnaj zapazili. Lončarska obrt je tukaj že od pametiveka znana kot domača obrt, treba je povzdigniti industrialno in še druge kemične proizvode na veliko izdelovati. Domača obrt je tudi preja, ovčereja, obdelovanje lesa itd.

Pa ko bi vsega tega ne bi niti bilo, je Crnomelj - Ogulinska železnica najboljše bodočnosti, kot strateška proga, ki ni izločena tako lahko bodočemu sovražnemu napadu, kar se za druge proge ne more tako, kar meni nič tebi nič, trditi, naj si bo proga Kočevje - Brod, ki ima tako težavno terensko lego, kjer je treba dolgega in visokega mosta čez Kolpo, ki bi zahteval večji strošek kot cela naša proga do Ogulina.

Proga Crnomelj - Vinica - Bosiljevo - Ogulin bo za ogromne milijone cenejša, popolnoma svrhi zadostujoča in koristna državljanom, ker je tudi kot stratežna železnica prve vrste neprecenljive vrednosti in torej v interesu države.

Tisti, ki so med vojno doma mogli poslušati ob dobrem dolenju različne kritike ondi delujočih vojaških činiteljev, pravijo, da so bili vsi ti prepričani, da je na laški fronti pomanjkanje te železnice vplivalo usodopolno za mudno in bilo vzrok, da so igrali veliko vlogo »Steinbeissovci« vaončki.

Če se bo moglo v doglednem času graditi železnico iz Kočevja proti morju za izvoz lesa, ker drugega sploh ni ma, se bo morala graditi proga Kočevje - Hinterwald - Rieg - Čabar - Purg-Tršče, po možnosti izhodna Grobnicko polje, od tod pa na Sušak ali pa v Martinščico.

Do prevrata bivše Avstrije se ni brigal nihče za naše kraje, dovolj je bilo, da smo dobili dovoljenje za mlina s pogonom na bencinski motor, dimnika sploh ni smelo biti v Sloveniji. Nastopili so drugi časi, sloboda nas je spustila iz suženjskih verig dala nam je tudi polno neizogibnih nalog, ki jih moramo nujno rešiti, če hočemo pred svetom obveljati. Seveda je za uspeh treba strunnega sodelovanja vseh, ki so dobre volje. Te kličemo!

Spominjajte se
Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kopitar in Srbi.

Ljubomir Stojanović je v »Srpskem književnem glasniku« (1921, knj. II, br. 8) objavil kot zaključke iz večjega dela »Život i rad Vuka Stefanovića Karadžića« krajšo razpravo z naslovom »Kopitar prema Srbima«.

Iz vsega pregleda Vukovega razvijanja in dela se vidi jasno, da je Kopitar ustanovil iz Vuka književnika, in če bi ne bilo njega, bi bržčas Vuk sploh ne bil književnik,« piše Lj. Stojanović. »Toda istotako je jasno, da kakor jeklo le iz kremenca izkreše iskro, je tudi Kopitar samo iz Vuka mogel ustvariti takega književnika, kakoršnega smo v njem imeli. Kopitar je že prej kresal in kresal, a povsod je našel le vapnenec, dokler se ni nameril na kremen, iz katerega so iskro kar sršele; in čim bolj je kresal, tem večje so bile iskre, dokler se ni razvil iz njih velik ogenj. Zato se Kopitarjeve zasluge za Vuka in za srpsko književnost ne smejo prezirati in podcenjevati, a tudi ne precenjati.

Kopitar je bil Vuku učitelj, pomagač in zaščitnik. Od njega se je Vuk naučil, da mora narod pisati v živem narodnem jeziku, a ne v mrtvem staroslovenskem, ali umetelno skovanem slavenosrpskem. On je razvil v Vuku zavedno znanje tega jezika, od njega se je naučil Vuk, kakšna mora biti azbuka jezikova. Kopitar je napotil Vuka na zbiranje narodne umetnosti, da napiše srpsko gramatiko in slovar, da prevede Sveto Pismo, — skratka vse Vukovo delo (izvzemši pisanja zgodovine) je izvedeno po načrtu, ki mu ga je Kopitar očrtal prav od začetka.

Kopitar se je spopadla tudi aktivno udeleževal Vukovega dela. Neke partije v kritiki »Ljubomira u Elizumac« jasno se vidi, da so Kopitarjeve, a tudi v drugih Vukovih kritikah se vidi tu in tam kaj dodanega po Kopitarju.

Redakcija »Srpskog Rečnika« in prevajanje na nemški in latinski je bilo takisto delo Kopitarjevo. Bil pa je tudi Vukov zaščitnik in se je, zlasti spopadka, živo udeleževal borbe z njegovimi protivniki. On je seznanil tuji svet z Vukovimi deli in mu je odprl pristop k učenim možem in učenim društvom.

Za vse to je žrtvoval Kopitar jako mnogo časa, in nam je danes, po sto letih, težko razumeti, kako je mogel mož toliko delati za drugega, a brez svoje osebnosti koristi ...

Tako piše Stojanović ter nato rešuje vprašanje: čemu se je Kopitar toliko žrtvoval za srpsko književnost in ali je resnica, da ga je vodila pri tem težnja, Srbe odcepiti od Rusov, Srbe pokatoličiti ali vsaj pounjati.

Nikakega suma ne more biti o tem, da je bil Kopitar iskren slovenski patriot in da je delal z vsemi silami za podviganje kulturnega stanja zaostalih Slovanov. Patriotizem ga je odvedel v politiko. In postal je »avstrofil in rusofob.« Toda njegov avstrijski patriotizem ni bil tudi nemški. Kopitar je želel in veroval, da je mogoče, da se ustvari slovanska Avstrija, v kateri bi bilo mogoče vsem slovenskim narodom kulturno in narodno razviti se tako,

da bi nadkrilili Ruse ter da bi postali predstavitelji slovenske kulture ...

V veri, da se more narod kulturno dvigniti edino s književnostjo, je tudi vedel, da je mogoče narodni jezik popolnjevati, ako je jezik obenem tudi službeni državni jezik ter jezik vojne komande.

Avstrija z več jeziki je pretežno slovanska država kakor tudi Rusija, zato je v njenem interesu, da ustanovi katedre za slovanske jezike ter s tem dvigne kulturo svojih državljanov. Avstrija je bila po Kopitarjem mišljenju pozvana, da je središče slovanske kulture in vede o slovanskih jezikih in književnostih. »Zato Avstrija nad vse, samo ako hoče! Na Dunaju mora biti centralna slovanska Akademija, napram kateri naj bi bile vse ostale kakor filijale. Zato je stalno prigovarjal Dobrovškemu, naj se preseli na Dunaj, da zavzame katedro češkega jezika na univerzi, za katero naj bi prišla še druga katedra za staro slovansko. Avstrija naj bi ustrezala vsem kulturnim in narodnim zahtevam svojih Srbov, samo da jih iztrga izpod vpliva Rusije. »Ako južni Slovani dobe evropsko upravo, postane njihova literatura opasna ruski tekmovalki. Srbsko narečje je mnogo bližje staremu slovanskemu cerkvenemu jeziku ... Južno nebo in staroslovanski cerkveni jezik so odličja, ki jih ne smemo prezirati!« piše Kopitar in poroča vladi, naj dovoljuje Srbov tiskati Vukov rečnik i. dr. na Dunaju, ter se z vso vmeno udeležuje dela za srbsko književnost.

Stojanović piše nadalje tudi o Kopitarjevem katoličanstvu ter priha-

do zaključka, da je bil oduševljen jožefinec in zato antiklerikalce. Da bi bil hotel Srbov vsiliti latinco, pa ni verjetno in ni nobenega dokaza.

»Da je bil Kopitar avstrofil in hkratu dober Slovan«, piše Stojanović, »ni težko objasniti. Kopitar si ni mogel predstavljati, da bi bilo kdaj Slovanom mogoče stvoriti samostalno državo in biti svobodni. Kmalu po njegovem odhodu iz Ljubljane na Dunaj je Napoleon ustanovil Ilirsko kraljestvo s sedežem v Ljubljani; toda on se ni za to prav nič navduševal, niti ni pohitil, da deluje ondi. Niti v enem pismu na Dobrovškega ne govori o tem. Na osvobodjenje v ostalem pa niso mislili niti drugi slovanski narodi v Avstriji ne samo takrat, nego takorekoč niti do samega razpada Avstrije ne. Vsi so do poslednjega momenta skušali zavarovati svoje nacionalno razvijanje v okviru avstr. ogrske monarhije.

Da Kopitar ni uspel s svojimi političnimi težnjami, sta bila dva glavna vzroka. Avstrija ni mogla niti hotela izgubiti svojega nemšk. značaja; zato ni hotela poslušati Kopitarjevih nasvetov in podpirati Slovanov. Pa tudi sam Kopitar je bil sumljiv, ker je bil Slovenec. Drugi vzrok pa je bil: Kopitar je jako slabo poznal duha in psihologijo srbskega naroda, ko se je nadejal, da bo mogel Srbe politično odcepiti od Rusije z dviganjem kulture, z uvedanjem v književnost narodnega jezika in dovršenega pravopisa ter s spoštovanjem njihove vere. Rojen v enem najmanjših slovanskih narodov brez historične tradicije, on ni mogel razumeti, da Srbov vera ni ideal, nego ščit,

s katerim branijo svojo narodnost i pod Turki od mohamedanstva, i pod Avstrijo od katoličanstva; on ni razumel, da je Srbov ideal osvobodjenje izpod robstva in državna samostalnost ter da štiristoletno robovanje v njih ni ugasilo žeje, da maščujejo Kosovo. Srbi niso mogli pričakovati pomoči od nemške in katoliške Avstrije, nego edino od enoverne in slovanske Rusije.

In Stojanović zaključuje svoj spis: »Ali dasi so tako Kopitarjeve politične fantazije popolnoma propale, je ostalo njegovo pozitivno delo, in njegovo ime se bo s hvaležnostjo spominjalo med srbskim narodom, dokler se bo spominjalo ime Vukovo ...

Ne vem, ali ni služila Stojanoviću kot vir njegovega spisa tudi Iv. Navratilova študija v »Kopitarjevi spomenici«, ki jo je l. 1890 izdala v Marnovi redakciji naša Matica. Omenja je nikjer. Da pa Stojanović avstrijskim slovanskim narodom še danes prikrito očita politično kratkovidnost in omejenost, češ da so — menda namiguje na majniško deklaracijo?? — skušali zavarovati svoj narodni razvoj prav do poslednjega hipa le v okviru av.-ogr. monarhije, je krivično. Vsem resnišnim Jugoslovonom je bil tisti okvir le fraza ali krinka; v istini smo želeli in delali vsi za svobodno, neodvisno Jugoslavijo. Da tega naša široka masa ni razumela, je po vsej njeni vzgoji razumljivo. Toda že koncem julija 1914. je vzklikal vsak napredni slovenski politik in kulturni delavec: »Finle Avstrije!« ter dostavljal v srcu: »Živela Jugoslavija!«

M. M.

Politične vesti.

— Rdeča in črna internacionala v Mariboru. Iz Maribora poročajo, da so socialni demokrati v proslavo zmage pri občinskih volitvah razobesili na svojem Delavskem domu dve rdeči zastavi. Nemci so želeli, da bi se bile že na večer po volitvah razobesile rdeče zastave na magistratu, toda socialni demokrati jim te želje niso mogli izpolniti. Po mestu se govori o zvezi rdeče in črne internacionala v občinskem svetu, ker bi klerikali radi za župana dr. Leskovarja, za podžupana pa nosilca soc. demokratske listr Grčarja.

— Parlamentarna politika klerikalcev in občinske volitve v Sloveniji. Beograd, 27. aprila. V parlamentarnih krogih se govori, da bodo klerikali z ozirom na končni izid občinskih volitev v Sloveniji ublažili svoje zahteve glede pokrajinske avtonomije, za kar naj bi dobili koncesije v ustavi. Predvsem naj bi se omilil, oziroma odpravil »kancelarparagraf«, ki je za nje največji kamen spotike.

— O izenačenju uradnih plač. Beograd, 27. aprila. Na današnji seji ministrskega sveta je bila odobrena naredba o izenačenju uradnih plač. Nadalje se je razpravljalo tudi o regulaciji vseh uradnih plač. V to svrhu se je sestavil poseben odbor, v katerem so finančni, vojni in minister za verstvo, ki bodo sestavili to naredbo.

— Generalna debata o ustavnem načrtu. Beograd, 27. aprila. Do sedaj je priglasenih okoli 40 govornikov, ki bodo govorili v generalni debati o ustavnem načrtu.

— Glasovanje o ustavnem načrtu. Beograd, 27. aprila. Po sedanjem stanju bo poleg vladnih strank glasoval za ustavni načrt tudi zemljoradniški klub in morda tudi socialni demokrati ter republikanci. Komunisti in Narodni klub bodo glasovali proti. Korošček klub se še ni odločil, ali bo glasoval za ustavni načrt ali ne. Dr. Trumbić bo načelno glasoval za ustavo, kakor tudi drugi izvenstrankarski poslanci. Na ta način bi glasovalo okoli 240 poslancev za ustavni načrt.

— Seja demokratskega kluba. Beograd, 27. aprila. Danes popoldne je imel demokratski klub sejo, na kateri se je razpravljalo o delovanju sodišč za vojno odškodnino. Debatiralo se je tudi o eventualni spremembi ustavnega načrta.

— Dr. Korošček prireja shode. Mariborski klerikali sklicujejo za ponedeljek »velike« shode v prostorih strokovne zveze. Na shodu bo govoril dr. Korošček, ki bo priredil na Štajerskem več shodov.

— Ministri na potovanju. Beograd, 27. aprila. Nocoj sta odpotovala na inspekcijsko potovanje v Bosno in Dalmacijo dr. Mehmed Spaho in dr. Velizar Janković.

— Odhod poslancev. Beograd, 27. aprila. Ker odpotuje mnogo poslancev vsled praznovanja praznikov na svoje domove, bo nastalo zopet politično zatijšje.

— Beogradski list o trgovskih pogajanjih z Italijo. »Trgovski Glasnik« poziva vladu, naj vendar še enkrat opozori italijansko vladu na preganjanje Hrvatov in Slovencev na okupiranem ozemlju in sicer preje nego se spusti v trgovinska pogajanja z Italijo. V Trstu in Istri ne sme nihče govoriti hrvatski ali slovenski, če noče postati žrtev zločinov fašistovske gonje. To je tako hvalisana italijanska kultura, poleg katere naj bi bil naš »balkanizem« zaničevanje vrednosti, ali »balkanizem«, ki je tako tolerant in našimi narodnostnimi manjšinami, katerim ne dovoljuje samo svobodne uporabe jezika, ampak tudi druge svoboščine. Dokler našim ljudem v Italiji ni zagotovljeno popolno varstvo, ne moremo začeti nobenih obveznih pogajanj. Še le tedaj, ko bo rešeno to za nas tako važno vprašanje, moremo pričeti trgovska pogajanja.

Iz ustavotvorne skupščine.

— d Beograd, 27. aprila. Današnje sejo ustavotvorne skupščine je otvoril predsednik dr. Ribar ob 9.30. Po odobrenju zapisnika zadnje seje je prečital tajnik brzojavke Narodnega ženskega združenja iz Dubrovnika, meščanskega odbora iz Ljubljane in od drugod, v katerih se zahteva, naj se naša država službeno imenuje Jugoslavija.

Nato je minister za prosveto Svetozar Pribičević odgovarjal na interpelacijo posl. Divca glede zboljšanja gnetnega stanja srednješkolskih profesorjev kakor tudi rok, v katerem se namerava to zboljšanje izvesti. Minister je izjavil, da je prejel tozadevne predloge profsorskega društva. Vlada se že dolgo bavi z rešitvijo vprašanja uradniških prejemkov za vso državo. Profesorji so bili že preizkušeni glede prejemkov. S sklepom o izenačenju uradniških plač je bilo istočasno določeno, da se zboljša gnetni položaj vseh uradnikov, torej tudi profesorjev. Vlada pa se ne more vezati na rok, ker je vprašanje roka v zvezi z mnogimi elementi, ki vplivajo na rešitev tega vprašanja. Minister je prejel tudi vlogo profsorskega društva o korakih, ki jih namerava podvzeti, ako se v gotovem času ne reši zadeva. Zatem je zbornica prešla na dnevni red. Prvi je govoril došl. Gligorije Božović (demokrat), ki je v svojem govoru obožljal izvajanja posl. dr. Simraka, ševčiča in Pašalića, o katerih pravi, da so govorili najbolj destruktivno, najbolj nepatriotsko in najbolj neuvidevno. Kritikoval je

— Nitičlovo glasilo o novi evropski krizi. Bivši italijanski ministrski predsednik Nitti je pričel izdajati v Rimu list »Il Paese«, katerega prva številka priložuje uvodnik o novi evropski krizi, ki bo hujska od vseh minolih. List pravi med drugim, da je Nemčija s porazom komunistične vstaje dokazala svojo čudovito življensko moč. Če je Briand nedavno obžaloval usodo Nemčije, potem je treba toliko bolj obžalovati usodo Evrope, ki se nahaja po krivdi plutokratskih državnikov v veliki mizeriji.

— Zanimive izjave nemškega zunanjega ministra. V nemškem državnem zboru je nastopil minister za zunanje posle dr. Simons proti očitaniu, da je nemška vlada bojazljiva, ker se hoče podvreči razsodbi predsednika Hardinga. Minister je izjavil: Naša dolžnost je, svetu jasno pokazati, da smo v polnem obsegu in brez vsakršnih pridržkov pripravljeni, da storimo v reparacijskem vprašanju, kolikor nam je možno. Vsled tega nisem hotel igrati zamudnega dolžnika in ostati v brezdelici, temveč sem predlagal kabinetu, nastopiti korak, ki je bil vsakakor nenavaden. Pozivali se nismo na Hardinga ali Hughesa, temveč na načelo pravičnosti same. Glede izročitve zlatega zaklada državne banke francoski banki je dr. Simons izjavil, da se kabinet o tem še ni zedinil. Glede sankcij je omenil, da gre vsaka sila do gotove meje. Te meje narod ne pusti prekoračiti in nevarno se je bližati meji. On je optimist. Zato meni, da je korak vlade pravilen, naj se posreči ali ne. Nemški narod se bo preko sankcij oklepal nemške marljivosti, ki se ne da zatreti. Nemške marljivosti, ki smo jo videli v Vzhodni Prusiji, v Slezvigu, v Gornji Šleziji in na Tirolskem, ki so navzlic vsej stiski in nevarnosti, navzlic vsem prisilnim odredbam, zvesto glasovale za Nemčijo. In ako se prične, da bomo morali desetletja tlačiti, ako se vrnemo v pravadno stanje, ako se zgodi, da Francozi zasedejo ruhrsko ozemlje in puste delavstvo desetletja krvaveti, meni minister, da bo vendar tudi Nemčiji bila ura svobode.

— Briand o prisilnih odredbah proti Nemčiji. Iz Pariza poročajo: V seji poslanske zbornice je izjavil ministrski predsednik Briand med drugim: V Hithu vršeci se razgovori so dovedli do zadovoljivih rezultatov. Načeloma je došlo do popolnega sporazuma. Dogovorili smo se, da skličemo še pred 1. majem v London konferenco. Prisilne odredbe bodo pokazale dvojen uspeh, in sicer materialen in moralen. Iz nemškega časopisa izhaja, da je vlada, ki stoji na čelu Nemčije šibka in da nima v rokah vseh možnosti nastopanja, dočim ima Nemčija od večeraj, veliki industriji in finančniki, vsa sredstva, da vodi nemško politiko. Ako bodo tedaj ti finančniki in industrijski mogotci videli svoje interese pod kontrolo zaveznikov, da bo to njihov egoizem občutili, in ako pridobe na ta način pravo občutje za položaj, je bil napravljen velik korak do izvedbe pogodbe in bo Nemčija znala nenadoma najti pomožne virov. Čudno! Briand trdi, da je nemška vlada šibka. Nitti, ki mu moramo v tem oziru več verjeti, pa pravi, da ima Nemčija čudovito življensko moč. Kdo od obeh ima bolj prav, pa je razvidno iz zadnjih izjav nemškega zunanjega ministra.

— Italijanske grožnje Nemčiji. »Corriere della Sera« ostro napada Nemčijo in ji očita, da podpira tirolsko irredento. Zato naj se Nemčija ne čudi, ako bo Italija proti njej izvajala represalije in podpirala gotove francoske zahteve.

— Odoben francosko - avstrijski dogovor. Francoski senat je odobril dne 13. avgusta 1920 v Parizu med Francijo in Avstrijo sklenjeni dogovor, ki se tiče gospodarskih določb st. germanske mirovne pogodbe.

Narodni klub, ki hoče federacijo, kakor da je bilo malo sporov v preteklosti. Oporekal je Jugoslovanskemu klubu, ki je za avtonomijo in želi, da se iz skupnosti izloči čim več in da ji da čim manj ter da na tihem zagovarja cezaropazem, kakor da bi se bilo treba bati od brata nevarnosti za vero, kakor da bi bili v dobi velike inkvizicije. (Govoril je nato o južni Srbiji, ki je dežela najslavnejše preteklosti, čuvarica najsvetejših jugoslovanskih tradicij in ki hoče edinstvo države, demokratsko urejene. Južna Srbija gre za onimi, ki so globoko prepričani, da je vsak Srb toliko Hrvat, kolikor je ta Srb Slovenec. Ona stoji za onimi, ki hočejo zgraditi eno narodno ideologijo, eno jugoslovansko mentaliteto in eno jugoslovansko kulturo. (Ploskanje v centru.) Na koncu je zagovarjal vladni ustavni načrt, ker je delo vseh in ker je izdelan ravno tako, kakor je najbolje.

Za tem je govoril posl. Triša Popadič (zemljoradnik), ki je izjavil, da niso v ustavnem načrtu toliko zadovoljene seljaške zahteve, kakor meščanske. Izjavlja, da hočejo zemljoradniki, da se naj ustava izdela čimprej in ni res, kar pišejo nekateri listi, da cvirajo zemljoradniki delo za istavo.

Za njim je govoril posl. Janez Brodar (Jugoslovanski klub), ki se je izjavil proti vladnemu ustavnemu načrtu. Po njegovem kratkem govoru se je seja zaključila ob 13.

Telefonska in brzojavna poročila.

Prekinjena trgovska pogajanja z Italijo.

— d Beograd, 27. aprila. Snoči je odpotoval v Italijo predsednik delegacije za trgovinska pogajanja Luciolli. Pred dvema dnevoma je odpotoval delegat Quartieri. Današnja »Politika« trdi, da so se tr-

govinska pogajanja z Italijo prekinila, ker še ni izpolnila Italija svojih obveznosti na podlagi rapalske pogodbe in ker še ni izpraznila vsega našega ozemlja.

Položaj na Reki. — Požig. Siocka. — Politčni boj. — Italijanske čete v mesu.

— Bakar, 27. aprila. Z Reke prihajajo poročila, da fašisti zažigajo hiše avtonomističnih voditeljev. Delavci so proglasili splošno stavko. Prišlo je do spopada med delavci in fašisti. Dva delavca sta težko ranjena. Delavci so na-

skočili nato tiskarno lista »Vedetta« in jo zažgali. Fašisti so silno oboroženi in strahujejo prebivalstvo. Streljanje kar ne preneha. Italijanske redne čete zasedejo mesto.

Italijanska kreditna ribolova.

— Beograd, 27. aprila. Pri pogajanjih so zahtevali Italijani, da se uredi ribolov na Jadrano v njihovo korist ob jugoslovanski obali na oddaljenost, ki

bi jo določila mešana Komisija. Oddaljenost pa ne sme segati nad eno miljo. To se pravi, prepustiti ribolov ob naši obali kratkoma italijanskim ribičem.

Spor z Avstrijo zaradi radgonske železnice.

— d Gradec, 26. aprila. Dunajski korespondenčni urad javlja: Glede vprašanja, sproženega od jugoslovanske strani zaradi prevoznega prometa Maribor — Ljutomer preko avstrijskega ozemlja, je štajerska deželna vlada sporazumno z deželnim osrednjim uradom za obmejne službe opozorila merodajna oblasta na to, da za otvoritev od Jugoslavije zahtevane prevoznega prometa preko Špilja — Radgone za sedaj ni nobene pravne utemeljitve. Po mirovni pogodbi se more staviti taka zahteva samo s pogojem učinkovite reciprocitete. Tega pogoja pa do sedaj še ni, ker Jugoslavija doslej še ni uvedla nase interesirajočega prevoznega prometa iz Špilja preko Maribora na Koroško in iz Labodske doline čez Spodnji Dravograd po eni strani, po drugi pa iz Ce-

lova preko Maribora v Špilje. S stališča štajerskih deželnih interesov se mora tem bolj vztrajati pri učinkoviti vzajemnosti, ker je Jugoslavija svojčas poldrugo leto brez vsakega pravnega vzroka popolnoma ustavila promet s spodnjo Murško dolino od Arnovža dalje in s tem hudo oškodovala prebivalstvo štajerske. Ako Jugoslavija za dosego svoje zahteve preti, da bo zaprla po mirovni pogodbi garantirani svobodni promet k Adriji, je treba temu nasproti opozorjati samo na določeno na noben pogoj nazwane določbe mirovne pogodbe, kakor tudi na to, da je Avstrija svojčas kar najljubše oskrbovala prevozni promet med Češkoslvaško in Jugoslavijo ozir. Adrijo in da že s tem vrši delo, ki je enako vredno kakor promet z Adrijo preko Jugoslavije.

Kako poročajo Italijani.

— d Bozen, 26. aprila. (Stefani) Ponedeljek in torek sta minila mirno. Pogreb učitelja Innerkoflerja se je vršil brez incidenta. Vsi de-

lavci so šli zopet na delo. Železničarji pokrajine Venezia Tridentina so jeli stavkati zaradi mezdnih vprašanj.

Francija ne sprejme novih nemških predlogov.

— d Pariz, 27. aprila. Avtorizirani krogi izjavljajo, da so novi nemški predlogi nesprejemljivi. Ker se minister za zunanje posle ne bavi oficijelno s temi predlogi, ne morejo biti temelj za koristno razpravljanje številke, katere predlaga Nemčija za obnovo opustošenih krajev, so popolnoma nezadostne, ker zaostajajo najmanj za sto milijard za številkami pariške pogodbe, katere so zaznamovali zavezniki kot minimum. Nemčija se pa obvezuje plačati tekom treh mesecev eno milijardo zlatih mark, pozablja pa popolnoma, da ima plačati še 12 milijard, da se izpolni plačilo prvega odškodninskega obroka 20 milijard zlatih mark, ki se morajo plačati pred 1. ma-

jem. Po drugi strani predlaga Nemčija, da bi se udeleževala pri obnovi opustošenih krajev in in eventualno namesto zaveznikov plačala njih dolg Zedinjenim državam z raznimi pogoji, ki njegovo vrednost znatno pomanjšujejo. Nemčija gre tako daleč, da zahteva preklic sankcij, ne samo najnovejših londonskih, marveč celo ukinitje zasedbe levega renskega brega, kar je predvideno v versailleski pogodbi. Zato pa zahteva Nemčija, da bi se opustila od vseh drugih obveznosti glede reparacij. Nemčija ponuja z eno roko manj, nego je dolžna, da bi z drugo roko takoj spravila vse koristi, ki bi presegale njena prihodnja plačila.

Izvedba sankcij proti Nemčiji.

— d Nauen, 27. aprila. Francoski tisk razpravlja živahno o sankcijah. »Eclair« potrjuje vest o pripravah Francije za vojaško akcijo v ruhrskem ozemlju. Dasi v ostalem francoski tisk ne zagovarja

več misli, naj Francija nastopi brez ozira na zaveznike proti Nemčiji, se trudi »Temps«, prepričati ameriško vladu o nemožnosti spora zuma med Francijo in Nemčijo.

Briand o okupaciji ruhrskega ozemlja.

— d Pariz, 26. aprila. Ministrski predsednik Briand je podal v senatu isto izjavo, kakor v poslanski zbornici, pri čemer je pristavil: Poslednje izjave pri žalnem slavu po bivši nemški cesarici so bile namerjene v to, da bi Francijo vznemirjale, da, celo plašile.

Ne bomo vdrli v ruhrsko ozemlje zoper nemški narod. Kar hočemo, je to, da oni, ki morejo plačati, to store. Naše čete ne prihajajo kot vojski, temveč kot zastopniki pravičnosti v ruhrsko ozemlje.

Dogovor glede avstrijskih dolgov.

— d Pariz, 27. aprila. Senatsko debato o ratifikaciji francosko - avstrijskega dogovora glede predvojnih dolgov je otvoril z obširnimi poročili Reynald, ki je priporočal, da se zakonski načrt sprejme in izjavil, da je strogo izvajanje mirovne pogodbe v Saint Germanu nevarno, ako ne celo nemogoče. Proti dolžnikom, ki se nahajajo v gospodarski krizi, je treba postopati obzirno in jim nuditi možnost, da pridejo do življenja in novega blagostanja. Poročevalec je dalje izvajal dogovor se ozira na težkoče, ki jih je povzročilo nizko stanje avstrijske krome in čuva tako interese francoskih upnikov, kakor tudi avstrijske vlade. Vsled tega ošek ne smatra za umestno, da bi se uvedla nova pogajanja. Ko je končal poročevalec, je govoril senator De Moncie (skupina demokratske levice),

ki je nastopil proti dogovoru. V tem dogovoru ne vidi niti zadostnih koncesij Avstriji, niti zadostnega očuvanja francoskih interesov. Obnovitev Avstrije smatra govornik za eminenten francoski interes. Brez zadostne pomoči od inozemstva Avstrija ne more živeti. Tirolski plebisit je šibek simptom pretrečnega razpada. Priključenje k Nemčiji se mora na vsak način preprečiti, toda za to ne zadostujejo pogodbe. Preti izbruhni huši upor, ki ga povzroči obup. Ako se Avstriji posreči, da se priključi k Nemčiji, je Nemčija brez dvoma naknadno izvojevala zmago. To je treba na vsak način preprečiti, in sicer z Avstriji prijazno, velikopotezno politiko, ki bi nudila Avstriji gospodarsko eksistenco. — Končno je bil zakonski načrt sprejet.

Bolexen bolgarkega ministrskega predsednika.

— d Sofija, 27. aprila. Radi boleznih bo ministrski predsednik Stambolijski na svet zdravnikov za nekaj časa zapustil prestolico. Za

njegove odsotnosti bo predsedoval ministrskemu svetu finančni minister Turlakov ter bo vodil tudi posle zunanjega ministrstva.

Zapuščena Grška.

— d Atene, 27. aprila. V svojem govoru v nar. skupščini je sporočil Stratos sklep zaveznikov, da bodo ostali v turško-grškem sporu nevtralni. Stratos je izjavil, da ta sklep ni sicer v skladu z zavezni-

škimi dolžnostmi, ker je Grška sodelovala v skupni vojni. Na drugi strani je v pravnem pogledu ter v pojmovanju sevreške pogodbe izjava Lloyd Georgea, v kolikor se tiče morskih ožin in svobode Gr-

ške, da sme v njih nastopati, popolnoma zadovoljujoča. Kar se tiče Carigrada, je mesto okupirano na podlagi pogodbe o premirju ter je nemogoče, da se izpremeni stališče pogodbe o zaščiti turškega glavnega mesta. Kar se tiče italijanskih pogajanj, je izjavil Stratos, da so obveznosti, ki jih je prevzela Italija, nasprotne prejšnjim obveznostim Italije napram Grški, ker je znano, da je Italija pripravljena, podpreti turške zahteve v Traciji in Smirni. Na koncu je Stratos opozarjal vladu na nevarnost, ki jo predstavlja navzočnost 30.000 Rusov v Carigradu ter vojske generala Vrangla v Traciji in na položaj Galipoliju.

— d Atene, 27. aprila. »Kathimerini« poroča, da bodo ministrski predsednik Gunaris, vojni minister Theodokis, šef generalnega štaba Dusanit in njegov namestnik Stratigos odpotovali v Smirno, kjer bodo ostali nekoliko dni.

Iz naša Italijevine.

— Novi predsednik Jugoslovanske akademije. Za novega predsednika jugoslovanske akademije za umetnost in znanost je bil izvoljen dr. Gustav Jančiček, redni profesor na zagrebški filozofski fakulteti. Novi predsednik je rodem Čeh ter je od 1. jan. 1887 član akademije.

— Za enotno društvo ognjegascv. Zveza ognjegascv na Hrvatskem in v Slavoniji deluje za ustanovitev enotnega jugoslovanskega združenja ognjegascv v vsej državi.

— Ameriška pomoč Črnogorcem. Načelnik ameriške misije v Crni gori je odpotoval na Dunaj, kjer prevzame transport 15 vagonov sladkarija in kava, ki ga je darovala Amerika za našo ubožno dečo v Crni gori.

— Novinarska organizacija v Zagrebu. Na ustanovni skupščini zagrebske sekcije jugoslovanskega novinarskega združenja, ki se je vršila danes popoldne v mali saborski dvorani, se je po poročilu predsednika Kovačiča sprejel pravilnik za zagrebsko sekcijo jugoslovanskega novinarskega združenja. Potem so bile volitve v novi odbor ter so bili izvoljeni z večino glasov: za predsednika g. Krešimir Kovačič, za I. podpredsednika g. Slavko Jutriša, za II. podpredsednika g. Vladimira Korkali, za tajnika g. Ante Brozovič, za blaginjaka g. Vilko Štraneč, za odbornike pa gg. Avgust Solc, Mirko Maletič, Vladimir Bornemissa in Milko Kolovčič, za revizorje g. Niko Svojič, Adolf Plas in Ivo Sportič, v častni sod. Stefan Pernarčević, Petar Grgec in Slavko Voderkapa. Nato je skupščina prešla na eventualnosti ter je bil sprejet predlog tov. Straniča, da se novemu odboru naloži, da stori vse korake, da se v Zagrebu ustanovi novinarski klub s svojimi prostori, kjer bi člani imeli priliko priti v čim ožji medsebojni stik in se čim bolj med seboj spoznati. Na koncu se je odbor pozval, da se pobriga in intervenira pri ministrstvu zaobračaja, da bi se novinarjem čimprej dostavile brezplačne vozne izkaznice.

Neodrešena domovina.

Iz Julijske Benečije.

Iz Postojne nam poročajo: Lekar-ničar Bakarčič je že prodal svojo lekarno nekemu Italijanu. Trgovcu Jos. Kraigherju je zaprl civilni komisariat prodajalno za pol leta, ker je prodal jugoslovanske Abecednice; zato se je odločil Kraigher prodati ob svojih hiši. Enako nameravata dva odlična meščana. Restavratorev Zakotniku na kolodvoru so Italijani seveda odpovedali. Zaradi naravnost nečloveških fašistovskih činov hočejo zalibog zapustiti naše kraje še drugi Slovenci. — Za 8. maja nameravajo proslavljati aneksijo ter za to slavnost že vnaprej prirejajo — bombami onim hišnim gospodarjem, ki bi ne hoteli izvesti italijanske trikolorje. Stane pa ena taka zastava 7 lir!

Viharjev spomenik grozi razbiti in na njegovo mesto hočejo postaviti kip »slavnega« D' Annunzia!!

Mirne slovenske mladeniče prete-pavajo »kulturni« Italijani do krvi samo radi slovenske govorice! Sploh že prepovedujejo na naši zemlji našo govorico!!

Kako nestrpnosti so »svobodoljubni« Italijani posebno napram našemu jeziku naj dokaže tudi sledeči slučaj:

V vaših 8. so bivali italijanski vojaki, med katerimi sta bila tudi dva Slovenca. Nekoga dne se pogovarjata v slovenskem jeziku na skrivaj v hlevu. Slučajno pride k njima gospodar, in ko ju začuje, da govorita slovenski, se začne in seveda razveseli. Beneška Slovenca — italijanska vojaka, pa ga začeta prositi, naj ju za bojno voljo ne izda. Je pa tudi v drugem oziru žalostno naše življenje. Mese ne dobivamo na teden od srede do sobote, bele moke sploh ne poznamo, vsled česar tudi ne belega kruha. Ni čuda tedaj, ako vsled tega naši ljudje obupujejo in želijo proč iz teh nesrečnih krajev.

Zato kličemo poklicanim faktorjem v Jugoslaviji tudi v tem oziru »Caveant consules!« Zakaj naši sovražniki so vedno bolj nasilni, med tem ko se Jugoslaveni za nas malo ali sploh nič ne zanimajo, kar nas še najbolj boli.

Boj za vodstvo „Kmetijske družbe“.

Zmagala SKS. — Predsednik gen. rav. Gustav Pirc.

Ljubljana, dne 28. aprila.

Z veliko napetostjo se danes pričakuje občni zbor »Kmetijske družbe«. Stevilni delegati iz nekdanje Kranjske in Stajerske prihajajo v Ljubljano. Delegati kranjskih podružnic se že zbirajo v veliki dvorani »Uniona«, kjer bodo volitve za novo ustanovljeno, oziroma reorganizirano »Kmetijsko družbo za Slovenijo«. Delegati SKS se zbirajo pred gostilno »Stefan«, nasproti Franciskanski cerkvi in z mirnostjo pričakujejo trenutke, ko bodo vrgli iz vodstva klerikalno večino. Stajerski delegati so prišli danes dopoldne v Ljubljano. Oni zborujejo v Mestnem domu in volijo tam svoje odbornike. Poslanci SKS so na kolodvoru pozdravili svoje somišljenike.

Zanimiva je zgodovina te važne kulturno - gospodarske institucije. V zadnjih 20. letih so se bili za to družbo luti boji za vodstvo in klerikalci so na marsikaterih občnih zborih napeli vse sile, da bi družbo spravili popolnoma pod svojo politično oblast in samodržstvo. Ze leta 1900. je bil veliki boj, na edanji občni zbor je prišlo nad 2400 članov kmetov, ki pa so vsi odbili klerikalne nakane. In starih mestih v Narodnem domu so takrat notranjski, dolenski in gorenjski kmetje, kakor tudi kmetje ljubljanske okolice volili ne-strankarski odbor. Klerikalci so po tem porazu ruvali in organizirali proti družbi sistematično gonjo. V letih 1908. do 1921. se je Lampetu in njegovim somišljenikom posrečilo družbo spraviti pod svojo komando. Ovirali so procvit družbe ves čas, posebno pa v zadnjem času. Borba samostojnih kmetov proti klerikalnemu vodstvu po prevratu je znana. Samostojni kmetje so na Kranjskem pridobili večino podružnic v svoje roke.

Danes se vrše na občnih zbora v »Unionu« in v »Mestnem domu« le volitve odbora in predsedstva nove Kmetijske družbe za Slovenijo. Volitve se vrše na podlagi novih pravil.

Pred zborovanjem.

Interesantna je slika pred dvorano. Ob 11. dopoldne so sele pričeli delegati prihajati v dvorano, ki se polagoma in počasi polni. Pred hotelom so bile zelo živahne debate in razpravljanja. Mal incident je povzročil mlad kaplan, ki je nadržal skupino samostojnih. Stražniki ga je moral opozoriti, da tu ni mesta za hujškanje. Vsi stranski vhodi v dvorano so hermetično zaprti. Pri glavnem vходу morajo delegati pokazati poverilnice. Je velikanski naval. Legitimiranje delegatov gre počasi od rok. Dvorana se polni. Od časa do časa postaja živahnejše. V vrstah samostojnih je mirno, trezno razpoloženje. Klerikalci nervozno love svoje somišljenike.

Kakor omenjeno je edina točka tega občnega zbora: volitve predsedstva in odbora.

Vsi delegati iz Kranjske in Stajerske volijo na občnem zboru: pred-

sednika, 2 podpredsednika, 18 odbornikov in 2 pregledovalca računov.

Kranjska skupina v »Unionu« voli predsednika, II. podpredsednika in 10 odbornikov, dočim se pregledovalci volijo skupno.

Kandidatje SKS za odbor so sledeči:

Predsednik: Gustav Pirc, generalni ravnatelj, Ljubljana;

II. podpredsednik: Ivan Pipan, posestnik, Vižmarje št. 2.

Odborniki: Bohuslav Skalicky, vinar,ški nadzornik, Novo mesto;

Franc Hočevar, posestnik, Struge;

Martin Bajuk, posestnik, Božjakovo št. 30;

Ivan Strumbelj, posestnik, Ig;

Franc Črnogaj, nadučitelj, Črna vas;

Jože Hočevar, posestnik, Zele pri Komendi;

Alojz Pavlin, živinozdravnik, Ljubljana;

Jože Černe, posestnik, Zgornja Šiška;

Ivo Azman, posestnik, Hraše pri Lescah;

Anton Meden, posestnik, Begunje pri Cerknici.

Kandidatje klerikalcev:

Predsednik: Jakob Jan, II. pod-

predsednik: Janez Strcin, Odborniki:

Anton Pogorelec, posestnik, Struge;

Jožef Burgar, Hraše pri Smledniku;

Franc Kobal, posestnik, Gabrijele pri Smledniku; Franc Borc, posestnik, Kamnik; Josip Oražem, posestnik, Selo, Janez Cesar, posestnik, Stare Fužine; Franc Smid, Selca;

Janez Hladnik, župnik, Trebelno;

Jože Globavc, posestnik, Šmarje pri St. Jerneju; Jakob Dimnik, posestnik v D. M. v Polju.

Zanimiva je klerikalna lista, na kateri se blešče prošla imena avstrijskih kantov.

Ob 12. je komisar dr. Spiller-Muys otvoril zborovanje.

Zmagala SKS.

Ob 2. popoldne je komisar dr. Spiller-Muys objavil izid volitev. Zmagala je lista SKS. Za predsednika »Kmetijske družbe« je izvoljen generalni ravnatelj Pirc Gustav 210 : 141. Pridobili dalje v družbi II. podpredsednika Ivana Pipana in 10 odbornikov v 211 : 141 glasov.

Na občnem zboru v »Unionu« je bilo 353 delegatov. Samostojni delegati so z velikim navdušenjem sprejeli izvolitev g. Pirca. Klerikalci so bili porazeni.

Občni zbor v Mestnem domu.

Oddanih glasov 338. Izvoljena je klerikalna lista: I. podpredsednik Ev-

gen Jarc, profesor v Ljubljani. Odborniki: Brencič Miha, Černe Fran, živinozdravnik, Ljubljana, Jan Jakob, Košar Robert, Stelovnik Martin, dr. Verstovšek Karl, Vrečko Jakob. Za Korosko: Kotnik Dominik (6 glasov). Dobili so glasov 223 do 226. Lista SKS je dobila 106 do 108 glasov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28. aprila 1921.

— S številskimi volilnega izida v mestih operira »Slovenec«. Svojih lastnih se kolikor mogoče ogiblje, toliko strastneje pa brska po številkah JDS. Rajše naj bi imel pred očmi, da je SLS dobila od 10.340 glasov samo petino, 2198, in da ima mandatov 23, demokratije jih imajo pa 44. Protiklerikalnih glasov v mestih je bilo torej nad 8000. Hic Rhodus...

— Zgodba o trdnjavi kapitalizma, ki se je podrla. V »Novem času« z dne 27. aprila 1921 se čita v prvem poglavju od prve do pete vrste, da se je omajala in da je padla najmočnejša trdnjava izrazitega kapitalizma v Sloveniji. Liberalna stranka je pri volitvah propadla... Te Deum laudamus. Sledi protikapitalistično veselo razpoloženje, ki ga je za kmalu konec. Gode se še čudeži. Kar na mah je zopet pridrl iz razvalin kapitalizem na dan in v istem poglavju od 49. do 50. vrste se čita, da hočejo demokratiški kapitalisti še nadalje ostati v svojem magistratnem gnezdu. Novočasariji so pri volitvah v računstvu toliko napredovali, da vedo, da 18 in 8 je 26 in zraven še »kmetijski repek«, kakor imenuje »Novi čas« mandat Kmetijske stranke, znaša to skupaj 27. Potrebna večina je 25. Strah in groza preletava novočasarije ob tem računu, zato pa se rajše obrnejo od njega do »protikapitalističnih strank«, pa poderejo oni račun in imajo v mislih klerikalce, nar. socialiste in komuniste. 10 in 8 in 6 pa je samo 24. Soc. demokratije se najbrže ne vsedejo na klerikalno vabo. Večine ni. Glejte, kako bi tisti »kmetijski repek« prišel prav. Večino bi dal. Pri 24 proti 24 na se pose derejo vse kombinacije. Ako bi se jim »kmetijski repek« pridružil, bi bil proslavljen v »Novem času« kot »protikapitalistični kmetijski možak, ki ume sedanjo protikapitalistično dobo«, ker pa ne bo tega storil, ostane »kapitalistični Barjan«.

— Poljedelski minister g. Iv. Pucelj se pripelje danes popoldne iz Beograda v Ljubljano.

— Zahvala za vdanostne izjave. Konzulat Češkoslovaške republike v Ljubljani je prejel na pozdravne brzojavke, odposlane s proslave dne 13. t. m. naslednje zahvalne dopise: Pisarna predsednika republike v Pragi, dne 17. aprila 1921. Gospod generalni konzul dr. Beneš v Ljubljani. Gospod predsednik se srčno zahvaljuje Jugoslovenom in Čehoslovakom, zbranim, da proslave letošnjo obletnico 13. aprila 1918 v Ljubljani, za njih pozdravno izjavo in sam želi vse najboljše bratskemu narodu jugoslovenskemu. Pisarna predsednika Češkoslovaške republike. Podpis: Dr. Webr. — Pisarna njegovog veličanstva Kralja. Beograd, 18. aprila 1921 g. Gospodine konzule, njega veličanstvo kralj in njega kraljevsko visocanstvo naslednik prestola toplo zahvaluju na lepim željam, koje ste im svojim telegramom izrazili. Šefa kabineta, punomoćnik ministar: podpis. Gospodinu dr. Benešu, generalnom konzulu Češkoslovaške republike, Ljubljana.

— Za kancelarparagraf — čedna primera. Pišejo nam: Eno zadnjih nedelj je neki župnik na Dolenjskem med propovedjo zašel, kakor običajno, tudi na politično polje. Govoril je o kancelarparagrafu, razkladal njega pogubnost ter končno z emfazom poudarjal, da »pomeni ta paragraf toliko, kot bi razbojniku usta zamašili«. Res, lepše primer ne ni mogel najti! Samo žal le, da ga vsi niso razumeli.

— Manifestacijski shod v Mariboru. Društvo jugoslovenskih državnih uslužbenecv, društvo jugoslovenskih poštinih nameščencev in Zveza jugoslovenskih železničarjev priredijo na dan 1. maja ob 9. uri v Narodnem domu manifestacijski shod, na katerem bodo govorili zastopniki narodnih stanovskih organizacij.

— Gospod Janez Kalan, kje ste? Pišejo nam: Snoči je sedela v sobi v »ročah« v hotelu »Union« večja ljubljanska družba. Pozneje je prišla tja klerikalna družina vdeležnikov občnega zbora »Kmetijske družbe«, med njimi neki že zelo vinjen mlad mož s Stajerskega, ki je začel brez vsakega povoda navzoče ljubljanske goste žaliti, zabavljati čez državo, ki jo bo baje v najkrajšem času vzel hudič, hvalliti Radičevce, zmerjati napredne stranke. Navzoči sami si niso hoteli umazati svojih rok s tem, da bi bili klerikalnemu petelinu priložili par zasluženih zausnic. In tako je mož zabavljajal cele tri ure. Čudimo se ostali njegovi družini, ki se je sicer dostojno obnašala in se je prišla slednjič k ljubljanskim gostom opravičiti, da ni znala ali hotela napraviti redu. — Gospod Janez Kalan, ki tako vneto pridigujete boj alkoholizmu in sirovosti, ali ne mislite, da bi bilo zelo koristno, ko bi začeli s svojim delom najprej pri ljudeh takele sorte? Pošljite mu par dobrih nasvetov! Njegov naslov je: Janko Krušič, kaplan pri Sv. Petru pod Svetimi Gorami pri Brežicah.

— Splošna stavka zidarjev v Ljubljani. Ze delj časa so vodile strokovne organizacije zidarjev mezdno gibanje za izboljšanje gmošnega položaja zidarjev, posebno za nižje kategorije delavcev. Danes ob 10. dopoldne je na vsch stavbiščih hkratu izbruhnila splošna stavka zidarjev in stavbinskih delavcev. Najprej so ustavili delo na stavbišču Ljubljanske kreditne banke, kjer je zaposlenih okoli 500 delavcev. Dalje na stavbišču hiš Jadranske banke v Pražakovi ulici in drugod. Celokupno stavka okoli 2000 delavcev. Delavci se zbirajo v skupine in nameravajo tekot dneva prirediti shod, na katerem bodo voditelji organizacije poročali o vzroku stavke. Organizacije zahtevajo znatno izboljšanje mezd. — Kakor smo se informirali, je stavka izbruhnila docela nepričakovano. »Zveza industrijev« je bila šele včeraj obveščena, da zahtevajo delavci izboljšanje svojih prejemkov, danes pa so delavci že stopili v stavko. Stavka se je pričela najprej pri »Stavbinski družbi«, nato pa pri Tónniesu.

— Položitev temeljnega kamna Ljubljanske kreditne banke na vogalu Aleksandrove in Dunajske ceste se vrši danes popoldne ob 5. uri.

— Smrtina kosa. Umrli je ga. Amalija Zerjav, okrajnega sodnika vdova, mati narodnega poslanca in bivšega delavnega predsednika g. dr. Gregorja Zerjava. Pokopnica, do zadnjega časa duševno izredno živahna in za javno življenje se vedno zanimajoča, je živela tiho in skromno ter sama obdelovala svoj vrtec in njivo. Bila je zelo simpatična žena, nad vse skrbna mati in navdušena narodnjakinja. Sopotniki njeni rodbini naše iskreno sožale!

— Uvedba nedeljskih vlakov na naših progah. Počeni s 1. majem t. l. vozita redno vsako nedeljo in praznik na progi Ljubljana dr. kol. - Kamnik in obratno izletniška vlaka št. 2153 in 2160. Vlak št. 2153 odhaja iz Ljubljane dr. kol. ob 12.02 uri in prihaja v Kamnik ob 13.15 uri, vlak št. 2160 pa odhaja iz Kamnika ob 20.50 uri in prihaja v Ljubljano dr. kol. ob 22.03 uri. Na progi Ljubljana gl. kol. - Jesenje in obratno se stavita v promet izletniška vlaka št. 1720 in 1719, vozeča vsako nedeljo in praznik šele s 15. majem t. l. Vlak št. 1720 odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.17 uri in prihaja na Jesenje ob 7.21 uri, vlak št. 1719 pa odhaja iz Jesenja ob 21.20 uri in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 23.22 uri. (Kaj pa je z zvezo z Bohinjem in Kranjsko goro?)

— Obratno ravnateljstvo južne železnice objavlja: Na progi Maribor glavni kolodvor - Dravograd - Meža vozita počeni od nedelje dne 1. maja do preklika vsako nedeljo in vsak praznik izletniška vlaka št. 417 in 416. Odhod iz Maribora gl. kol. ob 13.20, prihod v Dravograd - Mežo ob 15.07; odhod iz Dravograda - Meže ob 20.06, prihod v Maribor gl. kol. 21.45.

— Trgovski gremij v Premurju. V nedeljo 1. maja se vrši v Murški Soboti ustanovni občni zbor trgovskega gremija za Premurje.

— Velika poneverba. Uradnik tvrdke Šime Sertić in Komp. v Zemunu Alfred Diamantštajn v Zemunu je pred 19 dnevi odpotoval v Palanko v Bački. Razne tvrdke so mu izročile velike vsote denarja za nakup koruze in žita. Tvrdka Vinko Majdič, podružnica v Novem Sadu, mu je dala 100.000 K, tvrdka Manojlović v Beogradu 30 tisoč K in tvrdka Maks Fröhlich v Monakovem ček Eskomptne banke za 650.000 mark. Diamantštajn je neznano kam izginil. Domnevajo, da je vse poverjene mu zneske poneveril.

— Drzna tatvina. V rudniku Raštaj pri Rajhenburgu je neznan razen tat iz strojnega poslopja ukradel 10 metrov dolgi gonilni jermen v vrednosti 30.000 K. Tat je po izvršeni tatvini zažgal poslopje, da bi tako izbrisal vse sledove za

seboj. Poslopje je popolnoma pogorelo z vsemi stroji vred in znaša škoda nad pol milijona kron.

— Ukradeno perilo. Gospe Angeli Gregorič v Gosposki ulici št. 3 je neka bivša služkinja odnesla veliko perila in denarja. Škoda znaša 1670 K. Tatice se niso prijeli.

— Železniška nesreča na Grosupljem. Ko je privozil vlak št. 1019 na postajo Grosuplje, je hotel v tem trenutku prekorčiti železniški tir 21letni posestnikov sin Ivan Zabukovec iz Slivnice pri Račni. Stroj ga je zagrabil in močno poškodoval po glavi. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko javno bolnišnico.

— Nepreviden kolezar. Na glavni cesti v Mostah je neki mlad kolezar v divjem diru podrl na tla go. Pavlo Pfeiferjevo. Popolnoma ji je raztrgal obleko in ima okoli 5000 K škode.

— Samomor. V Mariboru se je obesil na vratih svojega stanovanja stari, ohromeli delavec Ivan Ješko in sicer iz obupa, ker mu je stanovanjski urad odpovedal sobo, kjer je živel v skupnem gospodinjstvu z neko žensko, ki so jo izgnali.

— Kaznovan navijalec cen. Iz Maribora poročajo: Marsikoga je že zmotilo, da se je verižniški urad kot tak odpravil. Navijalec cen so že mislili, da so zdaj postali popo-

loma prosti. Nam se je čudno zdelo, da naši mesarji tako mirno prenašajo maksimalne cene, določene od 25 do 27 K za prvovrstno meso. Se bolj čudno se nam je zdelo, da je takega mesa na trgu in po mesnicah jako malo. Zdi se je naši državnji policiji posrečilo priti tej uganki na sled. Prvovrstno meso se je namreč prodajalo hotelirjem in boljšim gostilničarjem, pa ne po maksimalni ceni, ampak po 30 do 38 K kilogram. Dozdi so zaslačili Filipiča, ki je bil obsojen na 10.000 K in 1 mesec zapora.

— Akad. društvo »Triglave« v Zagrebu izreka vsem damam in gospodm, ki so s svojo požrtvovalnostjo, darovi in uslugami pripomogli k tako sijajnemu moralnemu in gmošnemu uspehu »Triglavskega plesat«, najiskrenejšo zahvalo. Odbor. (Dobili smo z več strani pisma z vprašanjem, zakaj nismo pričeli o tej prireditvi nebenega poročila. Odgovorjamo: Ker nam odbor ni poslal nobenega vabila, a prireditve je bila omejena samo na vabljenec. Uredništvo).

— »Fregolino«, ruski artist, nastopi danes drugič v velez. programom v Narodnem domu ob pol 9. Vstopnice v predprodati v trafikah g. Zalko Severjeve v Selenburgovi ulici 1. »Fregolino« je svetovno znan in je po programu pričakovati, da bo naše občinstvo prav zadovoljno z njegovimi kabaretnimi in transformističnimi produkcijami.

Najnovejša poročila.

RAZMEJITEV PROTI REKI.

—d Beograd, 27. aprila. Dne 2. maja se bodo sestali v Opatiji naši in italijanski delegati in pričeli delo za razmejitev z reško državo.

ZVEZA LJUBLJANE S SUŠAKOM.

— Beograd, 27. aprila. Vlada je odobrila kredit za gradbo normalnotirne železniške proge med Kosčevjem in postajo Brod—Moravice na progi Zagreb—Reka. S tem bo Ljubljana dobila direktno zvezo s Sušakom.

ZAKON O SODNIKIH IN ODVETNIKIH.

—d Beograd, 27. aprila. Širša zakonodajna komisija je poslovala v ministstvu svaobračaja ter je končala svoje delo. Ožja komisija bo po pravoslavni veliki noči izdelala vse nove redakcije in izpremembe, ki jih je po pomeni širše komisije treba storiti. V izdelavi je zakon o sodnikih in odvetnikih.

ŠOLE ZA ŽELEZNIČARSKA NARASČAJ.

—d Beograd, 27. aprila. Prometno ministstvo je vsem železniškim ravnateljstvom izdalo naredbo, da čim prej otvorijo prometne šole za izobrazbo narasčaja v postajni službi. V najkrajšem času se bo razširil beograjski kolodvor s tem, da bodo zgradili nove perone za občinstvo in nove tire.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama.

Četrtek, 29. aprila: Gospodična Julija, Don Pietro Caruso. Po znižanih cenah, izven.

Petek, 29. aprila: Borba. Red E.

Opera.

Četrtek, 29. aprila: Prodana nevesta. V prid Udrženja gled. igralcev. Govstovanje ge. Imre Polakove. Izven.

Petek, 29. aprila: Tosca. Red D.

— Javno predavanje se vrši na tehniški sr. šoli v Ljubljani, soba št. 10 v I. nadst. v nedeljo dne 1. maja 1921 ob pol 11. uri kot zaključek folkloristične razstave. Predavač bo prof. Volavšek: »O razvoju ljudske umetnosti in njeni praktični uporabi v moderni obrti in stavbarstvu.« — Vstop prost.

— Koncert na Viču. V nedeljo dne 1. maja popoldne ob 4. se vrši v Sokolskem domu na Viču ljudski koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon«. Nastopi polnoštevilni društveni zbor in poje Adamičeve skladbe.

Gospodarske vesti.

BORZE.

—d Zagreb, 27. aprila. Devize: Berlin 220—220.75, Italija 682—685, Newyork kabel 140.50—141.50, Newyork ček 138—139, London izplačilo 560—560.50, London ček 555—0, Pariz 1058—1060, Praga 193.50—194, Bukarešta 220—225, Budimpešta 53.50—54, Dunaj 21.45—21.55. Valute: dolarij 137.50—137.75, avstr. krone 23—24, carski rubli 0—74, franc. franki 1020 do 1080, napoleonador 478—485, nemške marke 218—222, rom. leji 217—219, ital. lire 666—668, turška lira v zlatu 510, češkoslovaške krone 193—0.

— Beograd, 27. aprila. Devize: Pariz 263—264, London 139.25—139.50, Dunaj 5.30—5.40, Praga 48.30—48.40, Rim—Milan 170—172, Solun 220—225, Zeneva 610—613, Berlin 55—55.50. Valute: 20 dinarjev v zlatu 22.80—22.85, angl. funti 136—137, franc. franki 258 do 259, dolarij 34.70—34.90, ital. lire 162—166, bolg. levi 42.75—43, rom. leji 54.75—55.55, nemške marke 54.75 do 55.25, drahme 220—221, češkoslovaške krone 46—47.50, avstr. krone 5.50

BRZOJAVKA PREDSEDNIKU VLADE PAŠICU.

—d Beograd, 27. aprila. G. ministriški predsednik Pašić je od predsednika češkoslovaške vlade prejel nastopno brzojavko: Najiskreneje se zahvaljujem za Vašo brzojavko, ki ste mi jo poslali na dan, ko je naš narod prejel v svojo zemljo heroje osvobodjenja izpod tujega jarma. Njihov zgled nam bo služil kot voditelji bodočnosti ter bo strnil naše vrste v obrambo onega, kar so nam odkupili s svojo smrtjo.

KRIZA V ČEŠKOSLOVAŠKI.

— Praga, 28. aprila. V zadnjem času zamotana politična situacija še ni razčiščena. V političnih krogih pričakujejo, da stopi na čelo sedanje uradniške vlade kak parlamentarec. Kot načelnik vlade se imenuje že v dunajskem parlamentu poznani agrarec dr. Švehla.

STAVKE V GRADCU.

— Gradec, 27. aprila. V Gradcu grozi izbruh novih stavk. Natakariji so že pričeli mezdno gibanje in zahtevajo 150odstotno izboljšanje temeljnih plač. Stavili so ultimatum svojim zahtevam do 29. t. m. Krojaški pomočniki zahtevajo od svojih delodajalcev zopetno 35odstotno povišanje mezd. Krojaški pomočnikom so gospodarji že meseca marca dovolili 50odstotno povišanje.

do 5.70, napoleonador 119—119.50, švic. franki 600—680.

—g Občni zbor Ljubljanske kreditne banke. V četrtek 28. t. m. se je vršil v sejni dvorani mestnega magistrata 20. občni zbor Ljubljanske kreditne banke. Občni zbor je otvoril predsednik g. dr. Ivan Tavčar, ki je konstatiral sklepčnost in v svojem pozdravnem nagovoru omenjal važnost in pomen banke, ki se je pričela s pomembnimi začetki, danes po 20. letih pa je eden najuglednejših bančnih zavodov v državi. Spominjal se je njenega pravega ustanovitelja, našega poslanika v Pragi, g. Ivana Hribarja, ter umrlih članov upravnega sveta gg. Maljrya v Ljubljani in Teod. Hribarja v Gorici.

— Od letošnjega čistega dobička 9 milijonov kron se prideli rezervnemu zakladu 500.000 K in kot dotacija za ev. borzne izgube 2 milijona. Ustanovi se ob priliki 20letnice obstoja banke jubilejni podporni uradniški fond v znesku 500.000 K, za dobrodelne namene pa 150.000 K. Občni zbor je nadalje pooblastil upravni svet, da sme v smislu pravih zvišati glavniico na 75 milijonov kron. Za nove člane upravnega sveta so bili izvoljeni gg. Korenčan, Bonač, ravnatelj Pečanka, Jelačin in dr. Slajmer. Adoptacija dr. Kokolja za upravnega svetnika se je potrdila. Občni zbor je predsedniku dr. Tavčarju izrekel iskreno zahvalo, kakor tudi g. dr. Trillerju.

—g Konjska dirka. V nedeljo 1. maja se vrši na Cvenu pri Ljutomeru spomladanska konjska dirka.

—g Živinski sejem v Mariboru. Na živinski sejem 26. t. m. so prignali 1 bika, 103 vola, 77 krav, 4 drobnice in 9 konj. Cene za kg žive teže: debeli vol 11 do 19 K, poldebili 16 do 17 K, plemenski 15 do 17.50 K, debele klavne krave 17 do 18 K, plemenske krave 12 do 16 K, molzne krave 10 do 16 K, breje krave 14 do 15 K, mlada živina 16 do 17 K, teleta 17 K in krave za klobasarije 11.50 K.

—g Mesne cene v Mariboru. Volovsko prve vrste kg 27 K, druge vrste 25 K, bikovo, kravje in telce 24 K, teletje prve vrste 25 K, druge vrste 23 K in svinjeko 32 K.

—g Srbski poljedelci na razstavi v Pragi. »Venkov« poročajo, da se je priglasiilo doslej 205 srbskih poljedelcev, ki se udeležijo poljedelske razstave, ki bo prihodnji mesec v Pragi.

Izpred sodišča.

Dr. Pegan žigasan pred sodiščem. Kakor znano, je svoječasno trgovec g. Josip Remic na javni ulici v bližini kavarnice »Evropa« imenoval dr. Vladimira Pegana »brezčasneža«. Pegan je to žalivko iz izvršnih razlogov mirno spravljal v žep in si ni iskal nikjer zadoščenja. Remic je zadelo naznanilo odvetniški zbornici v Ljubljani in v dotični vlogi je Pegan nazval tudi moralno propalico in brezčastnega človeka. Pegan je bil sedaj moralno primoran vložiti proti g. Remicu tožbo radi žaljenja časti. O tej tožbi je ljubljansko okrajno sodišče včeraj dopolnilo obravnavalo. Pegan sam ni bil prisoten pri razpravi, zastopal ga je njegov koncipient. Obtoženega g. Remica pa je zagovarjal g. dr. J. C. Oblak. Razprava je trajala nad dve uri in je bila zelo zanimiva. Pegan se je klaverno zagovarjal. Obtoženec gospod Remic je žalivke odkrito priznal in izjavil, da nastopi za očitanja jasen in strikten dokaz resnice. Dr. Oblak je na to predložil sodniku — sodnemu nadsvetniku g. Potratu obširen dokazni spis, v katerem navaja vsa nečastna in podla Peganova dejanja. Obširno je razpravljalo o Peganovi denunciaciji proti notarju Carliju. Disciplinarni svet odvetniške zbornice je objektivno v svoji sodbi ugotovilo, da je bilo dejanje proti Carliju »nad vse nepošteno in odvetnika ne vredno«. Dalje je dr. Oblak povdarjal v spisu slučaj g. Adol-

fa Ribnikarja, ki je moral zaradi njegove denunciacije predsedati večtedenski preiskovalni zapor zaradi dogodkov, ki jih je slovenski narod bil prisiljen vzpizoriti v svoji častni, pravični samoobrambi proti nemškemu nasilju. Omenja dalje tudi slučaj na Bajarju ustreljenega gorenj. kmeta Brenčeta, katerega zagovornik je bil dr. Pegan in ki se ga je hotelo omiliti vključno s tistem, brezvestnemu govorjenju Peganovemu. Sodnik, nadsvetnik Potrat, je ob pol 2. popoldne razglasil oprostilno sodbo. Trgovec g. Josip Remic je bil od obtožbe popolnoma oproščen, ker je sodnik smatral dokaz resnice za popolnoma doprinese. Dr. Pegan se bo proti tej razsodbi pritožil na drugo instanco.

Društvene vesti.

— Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon«. Jutri v petek (namesto danes) moški zbor in skupna vaja.

— »Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov« glavna skupščina se vrši dne 21.—22. maja t. l. v Ljubljani. Spored se objavi v »Tehniki« kem listu in v dnevnikih. Sekcija Ljubljana U. J. I. A. prosi svoje izvenljubljanske člane, ki se žele skupščine udeležiti, naj se ji prijavijo, da jim preskrbe stanovanje, do 8. maja t. l. Stanovanje bo na razpolago le 20., 21. in 22. maja.

— Klub »Soča« priredi v soboto dne 30. t. m. ob pol 9. zvečer v prostorih

restavracije pri »Zlatorogu« kot zaključek zimske sezone družabni večer. Na vspeh pjevske točke, recitacije, deklamacije itd. Vabljeni so člani in prijatelji društva z rodbinami.

— Osrednja zveza javnih nameštencev in vpokojencev ima zadnjo sejo širšega odbora pred obnim zborom dne 28. t. m. ob 20. uri v posvetovalnici Mestnega magistrata. Dnevni red: sestava kandidatne liste za volitev predsednika, dveh podpredsednikov, dveh računskih pregledovalcev in njiju namestnikov. Občni zbor Zveze se vrši v soboto 30. t. m. ob 20. uri z običajnim dnevnim redom v veliki dvorani Mestnega doma. Tajništvo.

— Društvo slovenskih leposlovcev. Prva hrvaška štedionica v Zagrebu je darovala K 1000 (en tisoč) v podporni sklad »Društva slovenskih leposlovcev«. Srčna hvala! D. S. L.

Turistika in sport.

— Cestna dirka Ljubljana - Planina, 43 km se vrši na praznik, dne 5. maja. Start je ob 10. uri dop. pri 1 km na Tržaški cesti. Prijave sprejema klubov blaginjak g. Ogrin. Gospodstva c. 14 najkasneje do 3. maja 1921 zvečer. Prijavnina 2 dinarja. Dirko priredi klub »Kolesarjev in motociklistov Ilirija Ljubljana«.

— Izlet kolesarjev in motociklistov v Planino priredi dne 5. maja turistiški odtsek kluba kol. in mot. Ilirija. Odhod ob 8. uri jutraj izpred klubo-

vega lokala restavracija Novi svet. Vabijo se vsi člani, kakor tudi ostali prijatelji kolesarskega sporta, da se udeležijo prvega pomladanskega izleta v osvobodeno ozemlje.

Poizvedbe.

— Zgubila se je damska zlata zapustnica v opernem gledališču med pavzo 3. dejanja. Pošten najditelj naj jo da proti nagradi na Upr. Slov. Naroda.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Poslano.*

Ljubljana, 18. IV. 1921.

Gospod

Anton Srebotnjak

Ljubljana.

V zadnjem času sta prinesla dnevnik »Slovenec« in »Jugoslavija« notici, v katerih me opisujeta za laškega hujskača in kličeta oblasti na pomoč, katere vesti so pa brez vsake stvarne podlage.

Doznan sem, in to popolnoma zanesljivo, da ste Vi inspirator teh notic. Vam se ne čudim, da se poslužujete takih sredstev proti meni,

ker ste sami izrazili, da me hočete na ta način prisiliti, da ugodim po Vaši želji zadevam, ki se tičejo trgovskih poslov med menoj in Vami. Čudim pa se uredništvoma zgornjih dnevnikov, da so nasledila, ker ste vendar v Ljubljani dovolj znana oseba.

Da pa bo javnost znala oceniti vrednost teh notic, sem bil primoran na ta način odkriti namene, katere Vi pri tem zasledujete, izvajati namreč s tem na mene pritisk, da se odpovem pravicam, ki jih imam proti Vam. Obenem izjavljam, da je to moj edini odgovor na Vaše hujskarije in da na ponovne ne bom nič več odgovarjal.

Anton Deghenghi.

Pojasnilo. Po krivdi upravnistva je to »Poslano« bilo priobčeno brez naslova, komu je bilo namenjeno, zato ga danes popravljamo.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Palma

pristni kavčukovi podpetnik se dobiva povsod.

Tovarniška zaloga papirja.
Zelo velik in pisarniški potreben.
Založništvo raznovrstnih razglednic.
M. Tičar, Ljubljana.

Tovarna za lepenko
na Količevem, pošta Dob pri Domžalah, sprejme ključavnice, ki se razume na parne in električne stroje in ki samostojno izvirsi vsaka popravila, 4 delavce, ki so že delali v tovarni za lepenko, ali papir. Ponudbe pramen ali ustmeno na gornjo tovarno.

Najboljše okrepčujoče in dietetično sredstvo za odrasle in otroke je železnato vino lekarnarja G. Piccolija v Ljubljani.

Kupim polnojarmanik 63 mm. Ponudbe pod **Piero Guje, Sarajevo** 2604.

Klavirje, godala, loke, pihala in potrebščine. Strune na drobno in debelo. Specijalitet: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenno. **A. Mušič, Ljubljana, Selenburgova ul. 6.**

Kčenc iz dobre hiše za modno trgovino se takoj sprejme pri modni trgovini T. Eger v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Soba, če mogoče s hrano, se išče za eno ali dve gospodini. Ponudbe pod **Soba 1. maj/2604** na upravnistvo Slov. Naroda.

Išče se stanovanje 2 in več sob event. celo stanovanje s kuhinjo, oziroma mesečna soba brez kuhinje v Ljubljani ali predmestju. Cenj ponudbe pod **Mirna stranka** na anon. ekspedicojo **AL. MATELIČ, Ljubljana** 2948.

Išče se pridev in zanesljiv hlapec h konjem za prevažanje piva. Istotam se sprejme delavce, kateri zna delati sodavico. Naslov pove ur. Slov. Naroda. 2972.

Družabnik za povečanje dobrovpeljane stare trgovske agencije se išče. Ponudbe pod šifro **AKL** na anončno ekspedicojo **AL. MATELIČ, Ljubljana** 2934.

Koncesija za kavarniško in gostilniško obrt za Ljubljano se odda oziroma išče lokal za nje izvrševanje. Ponudbe pod **Koncesija** na Anon. zavod Drago Beseljak, Ljubljana.

Prodaja se v Trzinu na Gorenjskem hiša z vrtom v hiši vodovod in električna luč. Ponudbe na upravnistvo Slovenskega Naroda pod **Hiša 2957**.

Vozovi novi in že rabljeni, težki, se prodajo. **Karlovska cesta št. 8, dvorišče g. Jerančiča** 2947.

Kupijo se stelaže za spečenijsko trgovino, obenem tudi roló za izložbeno okno. Oglasiti se je pri V. Urbančič Hrenova ulica 19. 2903.

Enonadstropna trgovska in stanovanjska hiša v središču mesta Ptuja na najpomembnejši ulici z 2 vel. trg. lokaloma s trgovsko opremo za vsako trgovino z 5 stanovanji, skladišča, vel. vinska klet, vel. dvorišče s vel. vrtom za zelenjavo, z lep. gospodarskim poslopjem, mod. hlevi za konje, krave, svinje in perutnino. 7 oravov nji in travnikov 10 min. od oddaljeno od stanovanja, vse dobro gnojeno in obdelano, se takoj z živim in mrtvim inventarom ugodno prodaja. Ponudbe na: **Milada Schäffer, Ptuj, Krekova ul. št. 6.** 2922.

Družabnik ali koncipijent (s sub-sko pravico) v svrhu poznejše družbe, tudi emer. sodnika, pod ugodnimi pogoji sprejme odvetnik v Ljubljani Naslov pove upr. Slov. Naroda. 2970.

Korespondentinja z znanjem slovenske in nemške stenografije ter stroje pisja se sprejme pri velikem podjetju. Služba stalna s pravico do penzije. Ponudbe se pošlji pod šifro: **Korespondentinja 2953** na upravnistvo Slovenskega Naroda. 2953.

Prodaja se klavir. Istotam se prodaja klavir. Žuhovinarstvo ovašar (Peizkragen). Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 2958.

Prodaja se dvonadstropna hiša v središču Ljubljane, v njej je vpeljana gostilna, stitna in je lokal primeren za trgovino. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 2961.

Gospod se sprejme na stanovanje k boljši stranki. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 2963.

Prodaja se gostilna z dvorano in vrtom, primerno za obrtnika. Tik ob drž. cesti, blizu žel. postaje. Reflektantje naj se zglasijo v St. Vidu, gostilni pri **CEBAVU**. 2959.

Napredaj na Stairskem SMS. Kraina posestva 6, 8, 10, 15, 17, 27, 32, 50, 64, 100, 114, 130, 220, 300 oravov živi in mrtvi inventar. Mlini na vodno in parno moč, industrije, trgovine, gostilne, kavane, gozdi, hiše, vile in knetijska posestva. Obrnite se na Karol Breznika, Celje, Dolgo polje 3. 2949.

Zobozdravniški atelje najmodernejše opremljen (elek. plin in vodovod), na najlepšem mestu, obstoji iz 1906, se prodaja s stanovanjsko opravo vred ali brez nje. Ponudbe pod **Zobozdravnik** na anončno pisarno Gaiser, Maribor. 2973.

Mladu dekle ali gospe k otrokom iščem. Plača po dogovoru. Vprašati se v Selenburgovi ulici 3, Widrova trgovina. 2910.

Registr. blagajna dobro ohranjena, se prodaja. Kupi. Ponudbe na **Al. Hartnerja nasl. Zvonimir Kopitar, Planina (Rakek)** 2942.

Prodaja se lep otroški špolski voz za ležanje in sedenje. Naslov pove upr. Slovenskega Naroda. 2945.

Kupim ali vzamem v najem trgovino z mešanim blagom. dežel. Ponudbe na upravnistvo Slov. Naroda pod **Samostojen 1892/2918**.

Stanovanje treh sob s kuhinjo, shrambo in prličju Aleksandrove ceste, zamenjam z večjim stanovanjem. Ponudbe na upravo Slovenskega Naroda pod **Večje stanovanje 2971**.

Prodaja se čevljiarski šivalni stroj cilindriški. Jenkova ulica št. 9, Lohar. 2967.

Prodaja se večja množina različnih poljarskih in krojaških in čevljiarskih informacij pri Vojaški intendanci za Slovenijo, št. Petrska vojašnica, soba št. 81, dne 3. in 4. maja dop. 2959.

Soba in hrano se odda diškmu, istotam se prodaja foto-aparat 1x12 s pritiskilnami. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 2952.

Kupi se kočija na pol krita, lepa, lahka, za enega konja. Pojasnila daje upravnistvo Slovenskega Naroda. 2974.

NOTTER I DRUG Zagreb, nalazi se privremeno u skladištu **Illica 21. Tel. 9-27.** — Preporuča: **Kontinental** pišče strojeve i sve potrebščine. — **Blagajna** sigurne proti vatri i provali u svim veličinama. **Strojeve za umnoženje** sviju sustava sa pripadajućim, kao i sve ostale uredske potrebščine. — Uz najumjerjenije cijene.

NOTTER I DRUG Zagreb, stručna trgovina uredskog namještaja, blagajna, pišaćih strojeva i svih potrebščina, preporuča svoje bogato skladište stolica i fotelja kao i ostale proizvode iz savijenog drveta uz vrlo povoljne cijene, na malo i veliko. Nalazi se privremeno u skladištu **Illica 21. Telefon 9-27.**

Pozor, ključavničarji in kovači! Radi opustitve ključavničarskega obrta se bode 10. maja v Kamniku, Sutna št. 44, prodalo vse v stroko spadajoče orodje na javni dražbi n. pr. stroji, nakovala, prmoži, rezilne priprave in mnogo druge sem spadajoče drobnarije. 2946.

Trgovec, družabnika razpolaga z lokali (v lastni hiši) na prometnem prostoru Ljubljane. Išče podjetnega. 2911.

Zapuščinska dražba po umrli **Franciški Velikonja, trgovki**, se bo vršila v ponedeljek 2. maja ob 9. uri, in naslednje dni na Sv. Jakoba nabrežju 29 pritično. Prodajale se bodo obleke, kuhinjska posoda, lep porcelan, stelaže ter nove ključavnice, različne potrebščine za mizarje, ključavničarje, tapetnike in šivalni stroj, različne slike i. t. d. 2960.

Prodaja se kompl. parostroj 250 do 300 konjskih sil (Compound s kondenzacijo). »Sulzer« grajen v tvornici Augsburg-norimberski zamašnjak z vrvmi, črpalnica za napajalni kotel, cevi in ostali deli. Vprašati: **Prádelna Inu v Jilemnici-Češkoslov.**

Prodaja se

Zahvala.

Ob smrti naše nepozabne soproge, mamice, hčerke, sestre in svakinje, gospe

Amalije Franke roj. Šircelj

izrekamo iskreno zahvalo vsem, kateri so z nami sočustvovali, kateri so prihiteli od blizu in daleč ter jo počastili na zadnji poti. Pevcem iz St. Jurja za ganljivo petje in darovalcem za prekrasno cvetje: srčna hvala!

Ponikva, 27. aprila 1921.

Žalujejoči ostali.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Potrji globoke žalosti naznanjamo, da je danes, 28. aprila 1921 ob 1. uri ponoči, naša predraga mati odnosno tašča in stara mati, gospa

Amalija Žerjav
okrajnega sodnika vdova

v 71. letu svoje starosti po kratki mučni bolezni mirno v Bogu zaspala.

Pogreb nepozabne rajnice bo v petek, dne 29. tm. ob 5. pop. iz hiše žalosti, Marmontova ulica št. 1. na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 28. aprila 1921.

Alfonz Žerjav, major, dr. **Gregor Žerjav**, narodni poslanec, **Ema Žerjav**, učiteljica, **Berta Počkar** roj. Žerjav, otroci; — **Lovro Počkar**, inšpektor juž. železnice, zet; — **Milena Žerjavova**, sinaha; — **Tanja, Nadežda, Borut Žerjav**, Zdenko, Boris, Ljuba, Jožek in **Gregor Počkar**, vnuki in vnučkinje.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.